

Raziskava – Indikatorji trajnosti razvoja v turizmu na PO Pohorje

V sklopu izdelave študije Vizija trajnostnega razvoja zelene ponudbe (narava in kulturna dediščina) na projektnem območju Pohorje (PO Pohorje) (NATREG, WP 5.3) smo na delavnicah in po elektronski pošti s predstavniki turistične dejavnosti ovrednotili indikatorje trajnosti razvoja v turizmu in tako proučili mnenje respondentov o pomenu in vplivih trajnostnega razvoja turizma na PO Pohorje.

Vprašalnik z indikatorji je izpolnilo: 9 predstavnikov vabljenih organizacij na delavnici za SV del PO Pohorje, 14 predstavnikov vabljenih organizacij na delavnici za Z del PO Pohorje ter 6 predstavnikov podjetja VABO in občine Slovenj Gradec za Z del PO Pohorje.

Ocenjevali so indikatorje trajnosti: (i) ekoloških ciljev; (ii) ekonomskih ciljev ter (iii) socialnih in kulturnih ciljev turizma na PO Pohorje ter jih opredelili kot zelo pomembne (++), pomembne (+), niti pomembne niti nepomembne (0), nepomembne (-) in zelo nepomembne (--). Pri obdelavi podatkov smo izračunali povprečne vrednosti in prišli do ugotovitev, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

A INDIKATORJI TRAJNOSTI EKOLOŠKIH CILJEV RAZVOJA TURIZMA NA PO POHORJE

Med indikatorji trajnosti ekoloških ciljev razvoja turizma na PO Pohorje (63 indikatorjev) so ugotovitve prikazane posebej za AI - splošne indikatorje trajnosti turizma, AII - za infrastrukturo, AIII - za energijo, AIV - za vodo in odpadke ter AV - za turistično ponudbo.

AI Indikatorji trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – splošno na PO Pohorje

Respondenti so ocenili stanje trajnosti turizma na PO Pohorje s pomočjo **23 indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu - splošno**.

Na osnovi ugotovitev za posamezni del PO Pohorje smo oblikovali **skupne povprečne vrednosti ocenjenega stanja – indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu - splošno na PO Pohorje**.

Kot zelo pomembni za PO Pohorje so bili ocenjeni naslednji indikatorji:

- A16 - koristnost ohranja naravnih območij za turizem (barij, planj, gozdov ipd.) (1,65)
- A1 - vpliv razvoja v turizmu na Pohorje (kakovost zraka, urejenosti okolja, gradnje, infrastrukture idr.) (1,62)
- A45 - ekološki pomen rekreacijske funkcije za turizem (pohodništvo, nordijska hoja, jahanje, kolesarjenje, plezanje idr.) (1,55)

Kot indikatorji z najnižjimi ocenami pomembnosti so se uvrstili indikatorji:

- A5 - zavedanje o pomenu trajnostnega razvoja turizma na okolje (dobavitelji – ostali sektorji) (0,73)
- A4 - zavedanje o pomenu trajnostnega razvoja turizma na okolje (gosti) (0,75)
- A2- zavedanje o pomenu trajnostnega razvoja turizma na okolje (lokalno prebivalstvo) (0,76)

Nobeden indikator se ni uvrstil v kategorije niti pomemben niti nepomemben ter nepomemben in zelo nepomemben.

Ugotavljam, da so respondenti pri ocenjevanju indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu - splošno na PO Pohorje podobno ocenili zelo pomembne indikatorje trajnosti, saj so se indikatorji A16, A1 in A45 pri vseh treh skupinah respondentov (SV, J in Z del PO Pohorje) uvrstili med prve tri zelo pomembne indikatorje. Prepričljivo se strinjajo, da je najpomembnejša korist turizma prav ohranjanje naravnih območij in da razvoj v turizmu ugodno vpliva na Pohorje, kakor tudi rekreacijska funkcija turizma.

Indikatorje, ki so se uvrstili v kategorijo pomembno, so respondenti zelo različno ocenjevali. V skupnem izračunu so se na zadnja tri mesta uvrstili indikatorji A5, A4 in A2. Na SV ter na J delu PO Pohorje so prepričani, da se ljudje premalo zavedajo pomena trajnostnega razvoja turizma na okolje. Na Z delu PO Pohorje so izpostavili premalo osveščanja gostov o vplivu trajnostne rabe na okolje ter vključevanja zelene lokalne dobaviteljske verige v turizmu.

Na SV delu PO Pohorje so izpostavili, da ekološki pomen lovstva za turizem na PO Pohorje ni niti pomemben niti nepomemben kar pomeni, da še niso prepoznali potrebe po povezovanju z lovci in predstavljanju živali obiskovalcem.

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

All Indikatorji trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – infrastruktura na PO Pohorje

Respondenti so ocenili stanje trajnosti turizma na PO Pohorje s pomočjo **8 indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu - infrastruktura**.

Na osnovi ugotovitev za posamezni del PO Pohorje sem oblikovala **skupne povprečne vrednosti ocenjenega stanja indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev v turizmu - infrastruktura na PO Pohorje**.

Kot najpomembnejša za PO Pohorje sta bila ocenjena naslednja indikatorja:

- A12 - vpliv urejenosti splošne infrastrukture na turizem (vodovod, ceste, elektrika, internet, kanalizacija idr.) (1,68)
- A14 - vpliv turistične infrastrukture – smučišč in turističnih objektov na okolje (vodna zajetja, vodni zadrževalniki, zgradbe, žičnice, sistem zasneževanja, pomožni objekti) (1,62)
- A18 - pomen izbire parcel za gradnjo turističnih objektov na okolje (primerna tla, osončenost, ne kazi krajinske slike, ne predstavlja rizika za naravne vire idr.) (1,57)

Kot indikatorje z najnižjimi vrednostmi v kategoriji zelo pomembno so se uvrstili indikatorji:

- A21 - vpliv trajnostne opreme turističnih objektov - obstojnost materialov in barv in zahtevo po pogostosti čiščenja na okolje (uporaba kemičnih čistil. sredstev, naravi obremenilnih barv in materialov) (1,11)
- A19 - vpliv trajnostne gradnje turističnih objektov na okolje (okolju primerna arhitektura, naravni materiali, barve idr.) (1,18)
- A20 - vpliv trajnostne gradnje turističnih objektov na okolje (bio-klimatska arhitektura, nizek energijski odtis, dobra izolacija stavb in oken, idr.) (1,25)

V kategorijo pomemben ni bilo uvrstitev na SV ter J delu PO Pohorje, na Z delu PO Pohorje pa sta se uvrstila indikatorja:

- A19 - vpliv trajnostne gradnje turističnih objektov na okolje (okolju primerna arhitektura, naravni materiali, barve idr.) (0,83)

- A21 - vpliv trajnostne opreme turističnih objektov - obstojnost materialov in barv in zahtevo po pogostosti čiščenja na okolje (uporaba kemičnih čistil. sredstev, naravi obremenilnih barv in materialov) (0,83)

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

Ugotavljam, da so respondenti pri ocenjevanju indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev v turizmu – infrastruktura na PO Pohorje podobno ocenili zelo pomembne indikatorje trajnosti, saj so se indikatorji A12, A14 in A18 pri vseh treh skupinah respondentov (SV, J in Z del PO Pohorje) uvrstili med prve tri zelo pomembne indikatorje. Prepričljivo se strinjajo, da imajo zelo velik vpliv na turizem urejenost splošne ter turistične infrastrukture. Prav tako so prepoznali kot zelo pomembno za okolje izbiro parcel za gradnjo turističnih objektov.

Pri ocenjevanju najnižjih ocenjenih vrednosti v kategoriji zelo pomembno se niso tako močno strinjali. Vendarle so se v skupnem izračunu na zadnja tri mesta uvrstili indikatorji A21, A19 in A20. Menijo, da se premalo pozornosti posveča vplivu trajnostne opreme in gradnje turističnih objektov na okolje.

V skupni ocenitvi povprečne vrednosti se nobeden indikator ni uvrstil v kategorijo pomemben, čeprav so na Z delu PO Pohorje ocenili z oceno 0,83 indikatorja A19 in A21. Iz česar sklepam, da so prepoznali, da se premalo pomena posveča vplivu trajnostne gradnje turističnih objektov na okolje in vplivu trajnostne opreme turističnih objektov - obstojnost materialov in barv in zahteva po pogostosti čiščenja na okolje.

Le na SV delu PO Pohorje so izpostavili, da ekološki pomen lovstva za turizem na PO Pohorje ni niti pomemben niti nepomemben kar pomeni, da še niso prepoznali potrebe po povezovanju z lovci in predstavljanju živali obiskovalcem.

Kot pozitivno ocenjujejo dejstvo, da nobenega indikatorja niso ocenili kot nepomembnega ali zelo nepomembnega.

Alli Indikatorji trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – energija na PO Pohorje

Respondenti so ocenili stanje trajnosti turizma na PO Pohorje s pomočjo **9 indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – energija.**

Na osnovi ugotovitev za posamezni del PO Pohorje sem oblikovala **skupne povprečne vrednosti ocenjenega stanja indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev v turizmu - energija na PO Pohorje.**

Kot zelo pomemben za PO Pohorje je bil ocenjen naslednji indikator:

- A30 - pomen varčevanja z energijo pri izvajanju turističnih storitev v območju (varčni sistemi, ugašanje luči, računalnik na *stand by* ipd.) (1,10)

Kot indikatorja z najnižjima ocenama pomembnosti sta se uvrstila indikatorja:

- A24 - vpliv ohlajanja in segrevanja proizvodnih in prodajnih prostorov na okolje (toplotne črpalke v navezi s hladilniki komorami in skrinjami, šankomati ipd.) (0,49)
- A22 - splošna trajnost rabe energije v območju (elektrika iz obnovljivih virov: biomasa, sončna energija, voda-elektrarne, geo energija - vrtine, vetrnice, črpalke ipd.) (0,51)

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

Ugotavljam, da so respondenti zelo nizko ocenjevali indikatorje trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – energija na PO Pohorje, saj se na SV delu PO Pohorje noben indikator ni uvrstil v kategorijo zelo pomemben. Najvišje povprečne vrednosti sem odčitala na J delu PO Pohorje. Tako je pri skupni ocenitvi edini kot zelo pomemben ocenjen indikator A30 - pomen varčevanja z energijo pri izvajanju turističnih storitev v območju in kot pomembna indikatorja A25 - vpliv segrevanja in ohlajanja hotelskih prostorov na okolje in A28 - pomen nadzorovane osvetlitve v turističnih objektih v območju. Prepričljivo se strinjajo, da energiji posvečajo premalo pozornosti oziroma, da vrsta pridobivanja in način koriščenja energije ne vplivata pomembno na okolje.

Pri ocenjevanju najnižjih ocenjenih vrednosti v kategoriji pomembno so se popolnoma strinjali, saj so bile skupne najnižje povprečne vrednosti indikatorjev - A24 (vpliv ohlajanja in segrevanja proizvodnih in prodajnih prostorov na okolje) in A22 (splošna trajnost rabe energije v območju) tudi med zadnjimi tremi v vsakem podobmočju PO Pohorje.

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

AIV Indikatorji trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – voda, odpadki na PO Pohorje

Respondenti so ocenili stanje trajnosti turizma na PO Pohorje s pomočjo **9 indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – voda, odpadki**.

Na osnovi ugotovitev za posamezni del PO Pohorje sem oblikovala **skupne povprečne vrednosti ocenjenega stanja indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – voda, odpadki na PO Pohorje**.

Kot zelo pomemben za PO Pohorje je bil ocenjen naslednji indikator:

- A39 - vpliv uporabe okolju prijaznih čistil na okolje (nabava eko čistil in pralnih sredstev, usposabljanje zaposlenih za pravilno doziranje detergentov in čistil) (1,31)

Kot indikatorja z najnižjima ocenama pomembnosti sta se uvrstila indikatorja:

- A38 - vpliv potrošnje papirja in kartuš za tiskalnik v administraciji na okolje (obojestransko tiskanje, okolju prijazne kartuše ipd.) (0,62)
- A35 - vpliv nabave / potrošnje artiklov sobnega standarda na okolje (nabava sobnih standardov v rinfuzi za doziranje tekočega mila, šamponov idr.) (0,76)

Nobeden indikator se ni uvrstil v kategorije niti pomemben niti nepomemben ter nepomemben in zelo nepomemben.

Ugotavljam, da so respondenti SV dela PO Pohorje nižje ocenjevali indikatorje trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – voda, odpadki na PO Pohorje kot v drugih dveh podobmočjih PO Pohorje. Najvišje povprečne vrednosti smo odčitali na J delu PO Pohorje. Tako sta pri skupni ocenitvi edina kot zelo pomembna ocenjena indikatorja A39 - vpliv uporabe okolju prijaznih čistil na okolje in A37 - vpliv ločevanja odpadkov in vodenje evidenc o odpadkih na okolje.

Pri ocenjevanju najnižjih ocenjenih vrednosti v kategoriji pomembno so se popolnoma strinjali v SV ter J podobmočjih PO Pohorje z indikatorjema A38 (vpliv potrošnje papirja in kartuš za tiskalnik v administraciji na okolje) in A35 (vpliv nabave / potrošnje artiklov sobnega standarda na okolje), ki sta tudi v skupnem seštevku zabeležila najnižje vrednosti in s tem najmanjši pomen za respondente. Na Z delu PO Pohorje so najnižje povprečne vrednosti

zabeležili indikatorji – A32 (pomen potrošnje vode za turistične namene v območju), A33 (pomen potrošnje vode pri pomivalnih, pralnih in drugih strojih v turistični dejavnosti v območju), A34 (vpliv ogrevanja vode v turistični dejavnosti na okolje) in A36 (vpliv reduciranja odpadkov na okolje) kar pomeni, da so tem aktivnostim namenili doslej najmanjši pomen oziroma se jim zdijo najmanj pomembne za trajnostni razvoj območja.

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

AV Indikatorji trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – turistična ponudba na PO Pohorje

Respondenti so ocenili stanje trajnosti turizma na PO Pohorje s pomočjo **14 indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – turistična ponudba**.

Na osnovi ugotovitev za posamezni del PO Pohorje sem oblikovala **skupne povprečne vrednosti ocenjenega stanja indikatorjev trajnosti ekoloških ciljev razvoja v turizmu – turistična ponudba na PO Pohorje**.

Kot zelo pomembni za PO Pohorje so bili ocenjeni naslednji indikatorji:

- A50 - vpliv zelene infrastrukture za mobilnost na okolje (sprehajalne, zdravilne, pohodniške, kolesarske, tekaške poti idr.) (1,49)
- A53 - pomen zelene naravnosti turistične ponudbe – zeleni programi in paketi v območju (celoviti produkti: lokalna hrana, zelene aktivnosti, zelena namestitvev, zelene informacije, energijski napitki, shrambe za kolesa, smuči ipd.) (1,45)
- A51 - pomen ponudbe zelene orientacije v naravi (prometna signalizacija; turistična signalizacija; vodniki, mape, brošure; GPS naprave) (1,32)

Kot indikatorji z najnižjimi ocenami pomembnosti so se uvrstili indikatorji:

- A59 - pomen ponudbe medicinskega velnesa v območju (popoškodbeno rehabilitacija, antistresni programi, menedžerski programi ipd.) (0,38)
- A58 - pomen ponudbe delavnic za duševne aktivnosti v območju (delavnice zdravega načina življenja, zdrava kuhinja, naberimo zelišča in začimbe ipd. – obremenitev za okolje) (0,55)
- A57 - pomen ponudbe programov za nego telesa in obraza v območju (materiali za nego iz okolja - programi za njega, njo ter otroke) (0,61)

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

Ugotavljam, da so respondenti Z dela PO Pohorje višje oziroma nižje ocenjevali indikatorje trajnosti ekoloških ciljev v turizmu – turistična ponudba na PO Pohorje kot v drugih dveh podobmočjih PO Pohorje. Skupne povprečne vrednosti kažejo kot zelo pomembne indikatorje A50 - vpliv zelene infrastrukture za mobilnost na okolje, A53 - pomen zelene naravnosti turistične ponudbe – zeleni programi in paketi v območju in A51 - pomen ponudbe zelene orientacije v naravi.

Najnižje ocenjene vrednosti v kategoriji pomembno so respondenti Z dela PO Pohorje prisodili indikatorjem A58 - pomen ponudbe delavnic za duševne aktivnosti v območju, A55 - pomen ponudbe sprostitev programov v območju in A57 - pomen ponudbe programov za nego telesa in obraza v območju ter podali edino negativno ocenjeno vrednost - nepomembno za indikator A59 - pomen ponudbe medicinskega velnesa v območju.

Indikatorji A59, A58 in A57 so v skupnem seštevku zabeležili najnižje povprečne vrednosti. Medicinski velnes se ponuja le na J delu PO Pohorje, povsod pa bi lahko več pozornosti namenili ponudbi sprostitvenih programov, delavnic za duševne aktivnosti in programov za nego telesa in obraza.

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

Ugotavljam, da se respondenti zavedajo koristi ekološke trajnostni turizma na PO Pohorje, vendar jim trenutne razmere in kadrovska zasedba ne omogočata večjih vlaganj in razvijanj programov, ki bi jim prinesli večjo privlačnost na turističnem trgu. Lahko pa bi skupaj razvili marketinška orodja in povezano ponujali celovito ponudbo zelenega Pohorja.

B INDIKATORJI TRAJNOSTI EKONOMSKIH CILJEV RAZVOJA TURIZMA NA PO POHORJE

V nadaljevanju so prikazane ugotovitve za **indikatorje trajnosti ekonomskih ciljev razvoja turizma na PO Pohorje (31 indikatorjev)**.

Na osnovi ugotovitev za posamezni del PO Pohorje sem oblikovala **skupne povprečne vrednosti ocenjenega stanja indikatorjev trajnosti ekonomskih ciljev razvoja v turizmu na PO Pohorje**.

Kot zelo pomembni za PO Pohorje so bili ocenjeni naslednji indikatorji:

- B24 - ekonomski vpliv turizma na rekreacijo (vzpostavljanje infrastrukture za rekreacijo: poti, igrišča idr.) (1,50)
- B1 - lokalna zaposljivost v turizmu (delež zaposlenih v turizmu) (1,29)
- B23 - ekonomski vpliv turizma na izobraževanje (usposabljanje zaposlenih, sodelovanje s šolami ipd.) (1,25)

Kot indikatorji z najnižjimi ocenami pomembnosti so se uvrstili indikatorji:

- B27 - ekonomski vpliv turizma na lovstvo in obratno (0,59)
- B10 - pomen razpoložljivih finančnih sredstev na gradnjo stavb v turizmu (delež sonaravne gradnje) (0,66)
- B12 - ekonomski pomen rabe okolju prijazne energije (uporaba sonaravne energije) (0,78)

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

Ugotavljam, da so respondenti zelo različno ocenjevali indikatorje trajnosti ekonomskih ciljev v turizmu na PO Pohorje. Skupne povprečne vrednosti kažejo kot zelo pomembne indikatorje B24 - ekonomski vpliv turizma na rekreacijo, B1 - lokalna zaposljivost v turizmu in B23 - ekonomski vpliv turizma na izobraževanje.

Najnižje ocenjene vrednosti v kategoriji pomembno so respondenti PO Pohorje prisodili indikatorjem B27 - ekonomski vpliv turizma na lovstvo in obratno, B10 - pomen razpoložljivih finančnih sredstev na gradnjo stavb v turizmu in B12 – ekonomski pomen rabe okolju prijazne energije, iz česar lahko razberemo, da lov ni pridobitna dejavnost na Pohorju, da primanjkuje finančnih sredstev za vlaganja v okolju prijazno turistično gradnjo ter da ne posvečajo veliko pozornosti rabi okolju prijazne energije.

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

Ugotavljam, da se respondenti zavedajo koristi ekonomskih ciljev trajnosti turizma na PO Pohorje, vendar jim trenutna gospodarska kriza in ne pripravljenost vložiti več na začetku in dosegati boljše rezultate na dolgi rok, ne omogočata načrtovanja in implementiranja bolj okolju prijaznih aktivnosti.

C INDIKATORJI TRAJNOSTI SOCIALNIH IN KULTURNIH CILJEV RAZVOJA TURIZMA NA PO POHORJE

V nadaljevanju so prikazane ugotovitve za *indikatorje trajnosti socialnih in kulturnih ciljev razvoja turizma na PO Pohorje (21 indikatorjev)*.

Na osnovi ugotovitev za posamezni del PO Pohorje sem oblikovala *skupne povprečne vrednosti ocenjenega stanja indikatorjev trajnosti socialnih in kulturnih ciljev razvoja v turizmu na PO Pohorje*.

Kot zelo pomembni za PO Pohorje so bili ocenjeni naslednji indikatorji:

- C1 - vpliv turizma na kakovost okolja in naravne dediščine (dobro počutje v okolju) (1,55)
- C4 - vpliv turizma na kakovost življenja lokalnih prebivalcev (sprehajalne poti in druga turistična infrastruktura, velnes, rekreacija, gostinska ponudba ipd.) (1,33)
- C3 - pomen kakovosti lokalnih turističnih storitev in zmogljivosti v območju (ponos na kakovost ponudbe v regiji) (1,23)

Kot indikatorji z najnižjimi ocenami pomembnosti so se uvrstili indikatorji:

- C16 - pomen usposabljanja gostov za trajnostno naravnost (delavnice, predstavitev primerov dobrih praks ipd.) (0,78)
- C20 - pomen lokalnega političnega nadzora nad turistično dejavnostjo (0,83)
- C13 - pomen ciljnega komuniciranja – zelene ciljne skupine gostov – specializacija po segmentih (kje, kdaj, s kom, kako, koliko sredstev idr.) (0,89)

Nobeden indikator se ni uvrstil v kategorije niti pomemben niti nepomemben ter nepomemben in zelo nepomemben.

Ugotavljam, da so respondenti različno ocenjevali indikatorje trajnosti socialnih in kulturnih ciljev v turizmu na PO Pohorje. Skupne povprečne vrednosti kažejo kot zelo pomembne indikatorje C1 - vpliv turizma na kakovost okolja in naravne dediščine, C4 - vpliv turizma na kakovost življenja lokalnih prebivalcev in C3 - pomen kakovosti lokalnih turističnih storitev in zmogljivosti v območju.

Najnižje ocenjene vrednosti v kategoriji pomembno so respondenti PO Pohorje prisodili indikatorjem C16 - pomen usposabljanja gostov za trajnostno naravnost, C20 - pomen lokalnega političnega nadzora nad turistično dejavnostjo in C13 – pomen ciljnega komuniciranja (zelene ciljne skupine gostov - specializacija po segmentih), iz česar lahko razberemo, da se premalo pozornosti namenja usposabljanju gostov za trajnostno naravnost, da ni učinkovitega lokalnega nadzora in da ni veččin za ciljno komuniciranje – specializirano trženje zelene ponudbe.

Pozitivno ocenjujem dejstvo, da noben indikator ni dosegel takšne povprečne vrednosti, da bi se uvrstil v kategorije niti pomembno niti nepomembno, nepomembno in zelo nepomembno.

Ugotavljam, da se respondenti zavedajo koristi socialnih in kulturnih ciljev trajnosti turizma na PO Pohorje, vendar še nimajo dovolj znanja in spretnosti, pa tudi volje, za bolj zeleno vedenje in spodbujanje zelenih aktivnosti.

Ugotovitve izvedene raziskave so dobro izhodišče za oblikovanje nabora indikatorjev, ki bi jih bilo smiselno v naslednjih letih spremljati na PO Pohorje.

Mag. Tanja Lešnik Štuhec